

tomu žalobce uplatňoval jako jediný důvod, proč potřebuje dovolené právě jen v období od začátku května do konce října, svou srdeční chorobu, kterou prý lze léčit jen v době letní v lázních. Žalobce však nevedl, v čem vlastně jeho srdeční choroba záleží, a nesložením zálohy sám zavinil, že nebyl proveden znalecký důkaz o tom, zda je skutečně churav a zda je jeho léčení v lázních v letní době nezbytné. Mimo to jest mu připomenouti, že je všeobecně známo, že srdeční choroby lze léčit v kterékoli roční době, že léčení nemusí býti prováděno právě jen v lázních, že některé lázeňské ústavy jsou nemocným přístupny po celý rok a že ostatně, byl-li žalobce skutečně tak nemocen, že potřeboval nutně lázeňského léčení, měl na vůli, by si vyžádal zdravotní (nemocenskou) dovolenou (§ 8 zákona čís. 20/1910 ř. z.), kterou nelze ztotožňovati s pravidelnou každoroční dovolenou na zotavení, příslušející za podmínek v § 17 vytčených každému obchodnímu pomocníkovi, ať je zdrav anebo churav. Není proto oprávněnou dovolatelova výtku, že ho žalovaná šikanuje odpíráním dovolené v době jím požadované, a nelze ani důvodně míti za to, že dovolená v období od 1. listopadu do konce dubna by připadla do roční doby pro žalobcovo zotavení naprosto nepříznivé a proto pro něho nepřijatelné. Pak zbývá jen zájem provozu podniku, na němž má ovšem záležeti nejen jeho majiteli, nýbrž i jeho zaměstnancům, najmě, jde-li — jako v tomto případě — o vedoucí sílu. Žalovaná tvrdila, že provozní poměry jí umožňují dáti sládkovi dovolenou jen v období od 1. listopadu do konce dubna, a ze zjištěných okolností neplyne, že zájem provozu pivovaru nevyžadoval, by žalobce konal službu jako sládek v době od 1. května do 31. října 1930. Je-li tomu tak, nebyl žalobce oprávněn, by zaměstnavatelku soudně donucoval, by mu poskytla dovolenou právě jen v žádané jím době, která jest provozovacím poměrům podniku nepříznivější než ostatní doba roční. Soud však byl jeho žalobní žádostí podle § 405 c. ř. s. omezen, takže nemohl nastoupení dovolené určit do jiného ročního období, než bylo žalováno, a není-li žalobní nárok oprávněn tak, jak zní, nezbylo, než žalobu zamítnouti.

Čís. 11575.

Bylo-li před válkou místo kupní ceny ujednáno placení doživotního důchodu, stihá zhoršení měnových poměrů zcizitele.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1932, Rv I 450/31.)

Žalobce a jeho manželka prodali smlouvou ze dne 13. května 1914 žalovaným hostinec a vymínili si místo kupní ceny placení doživotního ročního důchodu 10.000 K r. m. ve čtvrtletních lhůtách. Žalovaní platili důchod v československých korunách. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaných, by bylo uznáno právem, že doživotní důchod 10.000 Kč ročně náležející žalobci má býti žalovanými placen tak, že za jednu korunu mají býti placeny čtyři koruny československé a že žalo-

vaní jsou povinni zaplatiti žalobci 30.000 Kč. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Nesprávné právní posouzení věci spatřuje odvolání v tom, že soud první stolice na smlouvu o doživotním důchodu nazírá jako na smlouvu o výživném. Výtka není odůvodněna, neboť ze zjištění soudu první stolice vyplývá, že žalobce a jeho manželka doživotní důchod volili proto, by příjmem tím byli doživotně zaopatřeni. Soud první stolice zcela právem poukazuje k tomu, že smlouva kupní ze dne 13. května 1914 byla sjednána v samozřejmém předpokladu, že tehdejší normální poměry potrvají a že nikdo nemohl předpokládati, že se tak podstatně změní. Žalobce a jeho manželka jako prodávající smlouvu kupní již splnili, žalovaným odevzdali nemovitost, jejíž cena několikanásobně stoupla, žalovaní mají teprve smlouvu splnit, jde o placení části kupní ceny každé čtvrtletí vznikající a splnění nastane teprve úmrtím žalobcovým. Za změněných poměrů neplní to, k čemu se zavázali. Soud první stolice vyložil, že v souzeném případě platí zásada rebus sic stantibus a že žalobcem požadovaný čtyřnásobek doživotního důchodu jest odůvodněn. Rozhodnutí č. 1323 sb. n. s., jehož se žalovaní ve sporu a v odvolání dovolávají, na souzený případ použití nelze, jelikož nejvyšší soud na zásadě v rozhodnutí tom vyslovené v pozdějších obdobných rozhodnutích již nestrává a význam doložky rebus sic stantibus při úplatných smlouvách vůbec připouští.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Dovolání, opřené o dovolací důvody § 503 č. 2 a 4 c. ř. s., právem vytýká, že i odvolací soud mylně posoudil věc po stránce právní. Jest nesporno, že žalobce a jeho tehdejší ještě žijící manželka smlouvou ze dne 13. května 1914 prodali žalovaným zájezdný hostinec a že místo kupní ceny bylo ujednáno placení doživotního ročního důchodu 10.000 K r. m., že celý důchod nyní přísluší žalobci a že žalovaní tento důchod platí v československých korunách. Důchod byl určen podle ceny zcizené věci a šlo tedy od prvopočátku o plnění peněžité spočívající na úplatné smlouvě, a nikoli snad na povinnosti žalovaných k výživě žalobce a jeho zatím zesnulé manželky. Že v takovém případě stíhá zhoršení valutových poměrů zcizitele, rozhodl a blíže odůvodnil nejvyšší soud již v rozhodnutí uveřejněném v sb. n. s. pod č. 1323, a nemá příčiny, odchýliti se v souzeném případě od právního názoru tam vysloveného, zejména ano se zatím rozhodování v tomto smyslu již ustálilo (sb. n. s. č. 7969, 9670 a pod. i č. 10037). Odvolací soud jest na omylu, míně, že rozhodnutí sb. n. s. č. 1323 na souzený případ použití nelze, a odkazuje neprávem na doložku rebus sic stantibus, která by platila jen, kdyby podle úmyslu obou stran měla býti zcizitelům zaručena určitá životní úroveň, což žalobce sice tvrdil, ale neprokázal, jelikož odvolací soud onen úmysl zjistil jen na straně prodávající. Za toho stavu věci postihuje pokles měny žalobce jako náhoda nastavší v jeho jmění (§ 1311 obč.

zák.), a nemůže se žalobce dovolávat ani toho, že žalovaní by jinak stoupnutím ceny prodané nemovitosti byli obohaceni, neboť jde prostě o důsledek poklesu měny, jenž, jak doličeno, stihá zcizitele, při čemž nelze přehlédnouti, že, kdyby žalovaní celou kupní cenu byli vyplatili najednou, by žalobce po případě neměl vůbec nic.

Čís. 11576.

Postupitel, jemuž dlužník platil, ač mu byl postup oznámen, není oprávněn domáhati se na dlužníku znovu placení, byla-li pohledávka napotom na něho zpět převedena.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1932, Rv I 611/31.)

Žalovaná dluhovala žalobci kupní cenu za dodané zboží. Pohledávku tuto postoupil žalobce dne 8. května 1929 Úvěrnímu ústavu, což bylo žalované oznámeno dopisem z téhož dne. Žalovaná zaplatila dne 8. července 1929 pohledávku do rukou žalobcova zástupce Josefa M-a, jež žalobce od dubna 1929 ústně i písemně bezvýsledně vyzýval k vrácení plné moci. Na plné moci M-ově nebylo její odvolání vyznačeno aniž byla žalovaná vyrozuměna o odvolání této plné moci. Dne 24. srpna 1929 postoupil Úvěrní ústav žalobci zpět pohledávku proti žalované, o čemž byla žalovaná vyrozuměna. Dne 19. září 1929 zažaloval žalobce pohledávku proti žalované. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby v podstatě proto, že v době placení M. již nebyl ve službách žalobce a že proto nebyl oprávněn přijímati za něho peníze. O d v o l a c í s o u d žalobu zamítl. D ů v o d y: Poněvadž žalovaná zaplatila Josefu M-ovi, jenž se vykázal neodvolanou inkasní plnou mocí pro žalobce, zůstala smlouva ta po rozumu § 1026 obč. zák. závaznou, ježto žalovaná bez své viny nevěděla o zrušení plné moci, a zmocnitel (žalobce) může se pro svou škodu hojiti jen na zmocněnci Josefu M-ovi, který zrušení zamlčel, a jest nerozhodno, že se placení stalo v době, kdy byla pohledávka postoupena žalobcem Úvěrnímu ústavu, poněvadž dne 24. srpna 1929, před podáním žaloby, došlo ke zpětnému postupu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalobce uplatňuje jen dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Přiznává sice, že žalovaná zaplatila jeho zástupci opatřenému řádnou plnou mocí, ale brojí proti právnímu názoru odvolacího soudu, že jest nerozhodné, že v době tohoto platu byla pohledávka postoupena a žalované byl postup oznámen, ježto před podáním žaloby došlo ke zpětnému postupu. Jde tedy jen o to, zda postupitel, jemuž dlužník platil, ač mu byl postup oznámen, jest oprávněn domáhati se na dlužníku znovu placení, byla-li napotom pohledávka na něho zpět převedena (recedována). Podle § 1396 obč. zák. není ovšem dlužník